

(prijetnih) čustev učitelj skuša učence motivirati za lažje sprejemanje dokazov (pravila o nepravilnosti glagola »to go«), a pri tem njihove vsebine ne pogojuje bodisi z nujnostjo občutenja (tj. veljavnost pravila je odvisna do uspešnosti občutenja) bodisi z lastno avtoriteto (tj. učenci morajo občutiti predlagano, ker je on tako rekel).

Glede na kontekst (izobraževalne ustanove) naj subjektivna prepričevalna postopka oz. vrsti dokazov (*ethos* in *pathos*) ne bi prevladala nad racionalno argumentacijo (*logosom*). V *Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju v RS* (1995), v kateri so predstavljene konceptualne rešitve sistema vzgoje in izobraževanja, ki jih zahtevajo globalne družbene spremembe v RS, je v Načelih in teoretičnih izhodiščih na več mestih poudarjena potreba po navajanju na samostojno učenje ter kritično mišljenje. Kot eden izmed treh vidikov pomembnosti spoznanj naravoslovnih, družboslovnih in humanističnih ved je navedeno: »vzgoja ter oblikovanje kritične moči razsojanja oz. odpora proti raznim oblikam manipulacije« (Bela knjiga, 1995: 17). Ob tematiki ideologizacije šole je zapisano:

»Vednost in zmožnost racionalne presoje, pridobljeni v šoli, sta glavna opora pri soočanju z ideološkimi, političnimi, religioznimi in drugimi možnimi težnjami in pritiski.« (Prav tam, 1995: 29)

Nenazadnje pa igra navajanje na avtonomno in kritično mišljenje pomembno vlogo tudi pri vzgoji za participacijo v demokratičnih procesih:

»Nujna predpostavka za participacijo v demokratičnih procesih pa je tudi razvijanje kritičnega duha, osebnih odločitev in avtonomne presoje.« (Prav tam, 1995: 30)

Samostojno učenje in sposobnost kritične presoje v najširšem smislu pomenita samostojno iskanje in kvalitativno ločevanje informacij, kar z drugimi besedami pomeni, da vednost in presoja nista odvisni (zgolj) od avtoritete ali od enega samega vira. Na znanje naj ne bi vplivala niti apriorna nepristranskost znanosti niti simpatičnost oz. nesimpatičnost posameznega učitelja, ampak naj bi temeljilo na kritični presoji. Na tem mestu kritično presojo interpretiramo kot objektivno, racionalno in ne subjektivno, večinoma emocionalno presojo. V skladu z vsem tem naj bi kot konstitutivni element pedagoškega diskurza nastopala pravila veljavnega argumentiranja. To na eni strani pomeni izkazovati, uzaveščati in učiti veljavno argumentirati, na drugi pa prepoznavati načine subjektivnega/moralnega prepričevanja in uzaveščati razliko, kakovost in pomembnost njihovih